

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. VII. De Matrimonio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

cenjux est absens diu, vel aegrotat, vel quando urget tentatio ad concupiscendam alienam &c. Ad eadem tenentur juvenes ante Matrimonium initum, si velint vitare peccatum. De reliquo tentati, sentire motus contra castitatem, absque consensu voluntatis, peccatum non est; cohibere autem consensum voluntatis in nostra libertate & potestate positum semper est. Horrenda flagitia non parit Cœlibatus, sed abusus illius, sicut adulteria non parit Matrimonium, sed abusus Matrimonij. Et sanè vix minora, & pauciora peccata contra castitatem reperies in conjugatis, quam in cœlibatù profitentibus. An lex obligans uxorem, ut sit contentus una uxore, & alienam neque concupiscat neque tangat, vituperari & solvi debet, si uxori multoties eam violent, & gravissimam difficultatem propter vitæ suæ licentiam expectantur in ea observanda? Utrique hoc non dixeris. Cur ergo reprehendis & solvi cupis legem cœlibatûs, si fortè à

quibusdam perveris sapius violetur, vel aliqui, qui omnia indulgent sensu- alitati suæ, gravissimè contra casti- tatem tententur? De illis 6000. infan- tum fabula est & gravissima calumnia; quomodo enim verisimile sit, paucis illis annis, quibus Ecclesiam rexerit S. Gregorius M. paucos illius viciniae Cle- ricos genuisse tot infantes? & eorum omnium capita saltasse in unam pisci- nam? Unde cognitum est, horum infantum omnium patres fuisse Clericos, & non potiùs alios, etiam maritos? Quare de re tam memorabili altum silent omnes Historici? etiam auctor vitæ S. Udalrici Episcopi Augustani? (nam de alio hujus nominis Sancto nihil constat) cur hæc epistola pri- mum post tot annos, & solis Sectarijs nostris innotuit? Quid quòd nullus Papa, Nicolaus nomine, vixerit cum S. Udalrico? Mendacijs nempe opus habet iniquitas ad oppugnandam veri- tatem.

ARTICULUS VII.

De Matrimonio.

SUMMARIUM.

1. *Quid & quotuplex sit Matrimo- nium.*
2. *Quæ circa illud controversa cum Sectarijs.*
3. *An potestate Ecclesia est constituere impedimenta Matrimonij auri- R. P. Pichler Theol. Polemica,*
4. *Si semel est validè à Christianis contractum Matrimonium, & consummatum, insolubile est quo- ad vinculum.*

6. *Quid ad illud S. Matthai: qui dimiserit uxorem suam exceptâ fornicationis causâ, facit eam machari &c.*
 7. *à. Bato ad Consummatum non*

roctè formatur argumentum. Nec adulterium ita repugnat substantiæ Matrimonij, ut illud dissolvat.

3. **S**ciendum 1. Matrimonium dupliciter considerari posse, prout est contractus merè Civilis, & prout est Sacramentum. Prout est *Contractus merè Civilis*, qualis erat ante Christi adventum, & hodieum est inter Paganos, seu non Christianos, sic definiiri potest: *est mutua corporum traditio ad generandam prolem*, seu obligatio (remota & radicalis) quam personæ habiles mutuo ineunt ad usum generationis. Prout *Sacramentum* est, ad quam dignitatem Christus in Lege Nova illud elevavit, ut tradidimus de numero Sacramentorum, reperitur inter Christianos, & sic describitur: *Est Sacramentum inter baptizatos, quo vir & mulier, nullo impedimento laborantes (sive impedimentum sit Juris Naturalis aut Divini, sive Ecclesiastici) mutuo sua corpora tradunt ad perpetuam vitæ societatem, usum proles generanda, & remedium concupiscentiæ. Illius materia remota sunt corpora contrahentium, proxima est mutuus consensus signo sensibili expressus, quatenus habet rationem traditionis: Forma autem est idem consensus, quatenus habet rationem acceptionis, expressus v. g. per verba similia: accipite in meam &c. quamquam non omnes convenient in modo loquendi circa materiam & formam*

Matrimonij, *Minister* sunt ipsi contrahentes, non Parochus assistens: hic enim solummodo benedicit, & agit testem qualificatum. Porro Matrimonium *Ratum* dicitur, quod à fidelibus mutuo quidem consensu validè contractum est, & idcirco Ecclesiæ ratificatione approbatum, nondum tamen secutâ copulâ carnali. *Consummatum*, quando & hæc subsequuta est. *Ratum* significat conjunctionem Christi cum anima fideli per charitatem, & ideo absolute dissolvi potest, sicut conjunctio Christi, cum singulis membris Ecclesiæ in charitate consistens, dissolvi potest. *Consummatum* verò simul significat conjunctionem Christi cum Ecclesiæ per assumptam carnem humanam, quæ unio est indissolubilis. Matrimonium verò Legis Mosaicæ significabat conjunctionem DEI cum Synagoga, quæ fuit postea repudiata, & ideo forte Judæis fuit permissum dimittere uxores & dare libellum repudij.

Sciendum 2. Duo præcipuè hoc loco controverti cum nostris Sectarijs. 1. An Ecclesiæ possit statuere impedimenta Matrimonij *dirimentia*, seu talia, quæ contractum Matrimoniale non modò illicitum, sed etiam invalidum seu nullum faciunt, cujusmodi esse censentur votum solenne castita-

tis, absentia Parochi & duorum testium, certi gradus consanguinitatis &c.
 2. An Matrimonium semel validè contractum, & consummatum, sit indissolubile, ita ut quoad vinculum nullo casu dissolvi queat, nisi per alterutrius conjugis mortem? Quippe in Antiquo Testamento vir poterat dare libellum repudij propter certas causas Deut. 4. seu dimissa uxore aliam ducere. 2. Leges Imperiales marito quidem dabant olim licentiam deserendi uxorem & ducendi aliam propter adulterium uxoris, non tamen uxori propter adulterium mariti. Sectarij autem & viro & mulieri, si alterutra pars fornicetur seu adulterium committat, potestatem faciunt Matrimonium penitus dissolvendi, seu dimissa altera parte novum contrahendi cum alia. Id quod non tantum permittunt propter causam adulterij (quam quidem unicam esse vult Gerardus de Conjugio §. 602.) verum etiam propter alias causas, puta graves rixas, molestam cohabitationem, metum mortis, affectatam absentiam alterius, apostasiam à fide suæ sectæ, inobedientiam in reddendo debito &c. In qua re valde infamis est Lutherus, cujus scurrile dictum omnibus notum est: *Si nolit uxor, veniat ancilla.*

Dicendum 1. Ecclesia potest impedimenta Matrimonij dirimentia statuere. Prob. 1. ex Scriptura. Christus dedit D. Petro (eiusque successoribus) potestatem illimitatam solvendi & ligandi Mat. 16. ergo potest etiam aliquas personas, si adsit justa causa, & ad bonum publicum ac spiri-

R. P. Fiebler Theol. Palencia.

rituale expedire videatur, ligare, seu reddere inhabiles ad contrahendum Matrimonium. Prob. 2. ex sensu & praxi Ecclesiæ, ut videre est apud Cocium in Thesaur. to. 2. l. 9. a. 4. & 5.

Regeres. Ecclesia constituendo impedimenta dirimentia mutat materiam Sacramenti Matrimonij à Christo determinatam, quia illas personas, quæ jure Divino sunt habiles, reddit inhabiles ad Matrimonium. R. mutat materialiter, mediatè, & solum indirectè, vel potius omnino non mutat; nam Christus & Jus Divinum pro materia designavit contractum juxta Leges Divinas & Humanas validum, & inter personas habiles initum: hoc Ecclesia statuendo impedimentum dirimens non mutat, sed solum facit, ut contractus, inter personas v. g. usque ad quartum gradum consanguineas, vel voto castitatis solenni obstrictas, vel sine presentia Parochi &c. initus, non sit *validus*, & sic solum materialiter & indirectè mutat materiam Matrimonij, non formaliter & directè. Ferè sicut materialiter & indirectè solimmodo mutat materiam Sacramenti Pœnitentiæ, dum certis sacerdotibus negat potestatem absolvendi à certis peccatis, quæ reservat altiori potestati; quippe reservando certa peccata subtrahit certis sacerdotibus aliquos subditos: materia autem Sacramenti Pœnitentiæ, à Christo determinata, sunt peccata hominis *subditi*, quia Christus illud instituit per modum Judicij.

Dicendum 2. Matrimonium inter Christianos semel validè contractum,

O o o o 2 &

& consummatum, est insolubile quoad vinculum; licet ex justis causis quoad thorum & cohabitationem infitui divortium possit. Prob. quoad primam partem, qua maximè & ferè unicè controversa est. 1. ex Scriptura, in qua Christus Matrimonium reduxit iterum ad eum rigorem, in quo fuit in primava sui institutione ac ex ordinatione Divina Gen. 2. v. 24. atque iterum sustulit libellum repudij, Judæis permittit per Moysen propter duritiam ipsorum, absolute etiam pronuntians, Matrimonium esse insolubile. Audiamus textus: *Moyes permittit libellum repudij scribere, & dimittere.* Marci. 10. v. 4. *Quod ergo DEUS conjunxit, homo non separet.* v. 9. *Quicumque dimiserit uxorem, & aliam duxerit, adulterium committit super eam* v. 11. Item Luc. 16. v. 11. *Omnis, qui dimittit uxorem suam, & alteram ducit, machatur: & qui dimissam à viro ducit, machatur.* His duobus Evangelistis consentit Paulus: *Mulier alligata est legi (vinculo Matrimoniali) quanto tempore vir ejus vivit.* 1. Cor. 7. v. 39. *His autem, qui Matrimonio juncti sunt, precipio non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere: quod si discesserit (haud dubie propter justam causam, inter quas præcipua est adulterium) manere inuptam, aut viro suo reconciliari, Et vir uxorem non dimittat.* v. 11. Hi omnes absolute & sine ulla exceptione (etiam fornicationis seu adulterij ab altera parte commissi) pro-

nuntiant, Matrimonium esse insolubile: ergo. Quod autem Christus sustulerit libellum repudij in Novo Testamento, & ad primavam insolubilitatem reduxerit Matrimonium, quam habet tum ex natura sua, tum ex ordinatione Divina, *Relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhaerebit uxori suae, & erunt duo in carne una.* Gen. 2. v. 24. adhuc clariùs patet ex S. Mattheo, qui c. 5. v. 32. ait: *Dictum est (Judæis) quicumque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudij. ego autem dico vobis: quia omnis, qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam machari, & qui dimissam duxerit, adulterat.* Et c. 19. v. 8. *Moyes ad duritiam cordis vestri permittit vobis dimittere uxores vestras: ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis, quia, quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, machatur: & qui dimissam duxerit, machatur.* Et v. 6. *Quod ergo DEUS conjunxit, homo non separet.* Hic insurgunt [Adversarij], &

Replicant per modum triumphantium. En! inquit, Mattheus clarissimè excipit fornicationem conjugis, seu adulterium: ergo propter causam fornicationis potest dimitti uxor, & alia duci, adeoque Matrimonium dissolvi quoad vinculum; id enim rectè infertur à contrario. Sed ne triumphum canant ante victoriam.

etiam. R. 1. & quare ex Adversarijs, cur ergo ipsi, nominatim hic Augustus, tam frequenter dissolvant ob alias, quam fornicationis, causas? R. 2. ex textibus S. Matthæi fortè rectè inferri, *propter fornicationem* posse *dimitti* perpetuò conjugem, non tamen *aliam duci*; siquidem tò *machatur*, & *adulterat* ponuntur solum post verba, *aliam duxerit, dimissam duxerit*, non verò post verbum, *dimiserit*. Quamquam enim Matth. 5. post tò *dimiserit excepta fornicationis causa*, statim ponantur verba, *facit eam machari*; hoc tamen aliud non indicat, quam *occasionem fornicandi* præbere maritum uxori, si eam dimittat perpetuò sine iusta causa fornicationis. Itaque Christus apud S. Matth. permisit *dimissionem*, etiam *perpetuam*, conjugis propter solius fornicationis causam, non verò permisit *novas nuptias cum alia*, aut ab alio *cum dimissa* contrahi. Et sic satisfacit interrogantibus Phariseis, an liceat dimittere uxorem *quacunq; ex causa*? Respondit enim cum distinctione, & dimissionem imperfectam, ubi aliud Matrimonium non contrahitur vel admittente vel admissa, *propter causam fornicationis* permisit innocenti; dimissionem verò perfectam, ubi soluto priore Matrimonio aliud contrahitur, non permisit etiam propter causam fornicationis, sed *machie criminis* reos edixit, qui id attentarent. Quod nihil aliud est, quam solvi Matrimonium (seu potius divortium institui posse) *quoad thorum & cohabitationem*, non verò *quoad vinculum*.

Atque hoc insinuavit etiam Paulus dum 1. Cor. 7. mulierem dimissam iussit *manere innuptam*, aut *viro reconciliari*. Idem clarè expressit S. Augustinus varijs in locis, ut postea ostendam. R. 3. Christus haud dubiè apud S. Matthæum non voluerit aliud docere, quam docuit per SS. Marcum, Lucam, & Paulum, per quos generaliter & absolutè, sine ulla exceptione fornicationis aut alterius causæ, pronuntiavit, Matrimonium esse insolubile. Apud S. Mat. dixit partem, nempe fornicari illum, qui sine causa fornicationis dimittit & aliam ducit; apud ceteros Apost. dixit totum, etiam fornicari illos, qui absolute dimittunt, & aliam ducunt, adeoque etiam dimittentes propter causam fornicationis. Vid. S. August. de adult. conjug. l. 1. c. 11. Adde, quòd Christus Matrimonium apud S. Matthæum reduxit ad primævam institutionem in Paradiso à Deo factam Gen. 2. quare de verbo ad verbum repetit Matth. 19. v. 5. dicens: *Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adhaerebit uxori suæ & erunt duo in carne una*: at qui non reduxisset, si permississet separationem quoad vinculum, & plenam dimissionem, ac solutionem Matrimonij etiam ex gravi causa, quia ex nulla causa potuit juxta primævam institutionem Matrimonium ab hominibus dissolvi quoad vinculum, ita ordinante Deo Gen. 2.

Prob. 2. ex Traditione, sensu, & praxi perpetua Ecclesiæ. Siquidem non modò Tridentinum Sess. 24. Can. 7. ita definiit, sed etiam jam pridem

tanquam disciplinam Evangelicam & Apostolicam tradidit Milevitanum II. c. 17. & Patres passim tam Græci quàm Latini. S. Chrysof. homil. 17. in Marth. *Nequaquam mihi referas, quia illam (adulteram) alter ejecit: nam EXPULSA quoque uxor esse ejus, qui eam expulit, PERSEVERAT.* S. Augustinus l. 2. de adulterinis conjugijs c. 5. *Manente in se vinculo fœderis conjugalis uxor dimittitur ob causam fornicationis, nec carebit illo vinculo, etiamsi nunquam reconcilietur viro.* Quid clariùs dici possit? Similia habet l. 1. c. 9. & 11. item l. de bono conjugali c. 7. & 15. &c. Demum l. 50. homiliar. hom. 49. dicit: *Solius fornicationis causâ licet uxorem adulteram dimittere, sed illa vivente non licet aliam ducere (non jure fori, sed jure cœli)* ut antè dixerat. Taceo Hieron. Clem. Alex. l. 2. Strom. c. 12. & alios.

Prob. 3. ex significatione Matrimonij; nam Matrimonium Christianorum consummatum significat admirabilem illam conjunctionem Christi cum Ecclesia per assumptionem carnis humanæ Eph. 5. quæ conjunctio est indissolubilis.

Prob. 4. ex ratione. Si propter adulterium posset dissolvi Matrimonium consummatum, sequeretur, quòd adulter vel adultera ex suo delicto posset ferre commodum, & sic valde alliceretur ad committenda adulteria, per quæ liberari se sciret à conjuge à se desolata, & jam non amplius amata &c. Solutio enim Matrimonio quoad vinculum tam nocens quàm innocens

pars liberatur ab obligatione prioris Matrimonij, consequenter aliud inire poterit.

Ob. ulterius 1. Matrimonium Christianorum Ratum potest dissolvi: ergo & Consummatum. R. 1. Neque Ratum dissolvi potest propter fornicationem alterius partis; eò quòd ex ordinatione Divina, & institutione primæva Matrimonium sit insolubile, nisi Deus dispensaverit: Christus autem etiam Matrimonium Ratum reduxit ad statum primævum. R. 2. N. Conf. partim quia Deus in institutione primæva, postquam dixit, *adhærebit uxori suæ*, statim addidit, *erunt duo in carne una.* Gen. 2. sed hoc intelligendum est de Matrimonio Consummato: partim quia Matrimonium Christianorum Ratum tantum significat conjunctionem Christi cum anima fidei per charitatem, quæ conjunctio dissolvi potest: partim quia sensus & praxis Ecclesiæ habet, quòd Matrimonium Christianorum Ratum dissolvi possit per Professionem Religiosam c. verum 2. c. ex publico 7. de convers. Conjug. Trident. Sess. 24. Can. 6. item per dispensationem Pontificis; quamvis enim obligatio Matrimonij Rati sit Juris Divini, tamen ex valde magni momenti causis aliquo modo dispensari posse à Pontifice, qui accepit potestatem omnem, quæ ad bonam Ecclesiæ & animarum gubernationem necessaria aut valde proficua est, communiter docent Auctores; quam ob causam in Votis etiam & Juramentis, licet sint Juris Divini, dispensat Pontifex. Cum igitur ex dissolutio-
ne

ne Matrimonij Rati gravia Ecclesie mala subinde impediunt, aut animarum bonum promoveri valde possit, & insuper ex ea non sequantur talia incommoda, quae sequerentur ex dissolutione Matrimonij Consummati; hæc potestas solvendi deneganda non est Pontifici. In Matrimonio Consummato autem dispensandi potestas ablatam est Pontifici per textum Scripturæ supra recitatos.

7. Ob. 2. Adulterium directè pugnat cum natura & substantia Matrimonij; quia facit, ut non sint *DUO in carne una*, cum pars adultera se communicet tertio: ergo per adulterium destruitur

& dissolvitur Matrimonium etiam Consummatum. R. 1. Cur igitur Lutherani dissolvunt Matrimonia etiam propter alias causas? R. 2. N. Antea Nam substantia Matrimonij nec partialiter consistit in copula carnali, ut patet ex Matrimonio B. V. & D. Josephi, quod fuit verum Matrimonium sine actu conjugali, ut fatetur Gerardus §. 413. sed consistit in mutuo consensu & dato jure (remoto, radicali, & conditionato, si altera pars exigat) ad actus conjugales, ad generandum aptos: unde copula actualis est tantum aliquid consequens, & usus dati juris.

COROL.